

Постановление № 258/гек. 1958 г.

3. Ромски (т.е. румъноезични) цигани.

Първата група е формирана в резултат на интеграцията между уседнали в предишните векове цигани и една част от чергарите, уседнали според закона от 1886 г. Тя може да са се погразделили на български цигани (циганоезични християни, т.нар. дасикане рома) и турски цигани (т.нар. хорохане рома, които биват циганоезични и туркоезични мюсюлмани) (Марушиакова, 1992 в).

Второто голямо погразделение са т.нар. кардараши – от лингвистичната група на влашките цигани, чергарствали до 1958 г. Живеят главно по селата и малките градове, по-рядко в по-големите, но на малки групи, разпръснати в средата на околното население, без да оформят свои махали. Всички цигани от общността на кардарашите рязко се разграничават от останалите цигани. Заедно с това те са стриктно ендогамни, но не толкова в рамките на отделните групи или субгрупи, а в по-широките граници на цялата общност и изповядват православно християнство (Марушиакова, 1992 в).

Третото голямо погразделение на циганите в България са т.нар. румънски, или влашки цигани (гаджикане рома). Тази общност е романоезична, говори на старинен диалект на румънския език, има преферирано етническо самосъзнание, т.е. декларираат себе си като власи, или стари румънци, и рязко се разграничават от циганите, макар и да осъзнават родството си с тях. Те се разселват по света също по време на голямата келдерарска инвазия, изповядват подобно на кардарашите православно християнство (Марушиакова, 1992 в).

Марушиакова и Попов (1993) дават приблизителни оценки за числеността на отделните ромски групи. Според тях „без съмнение повече от половината от циганите в България са от условно ограничени общности на йерлиите, включително и влелите се в нея влахички, или лахорици, като в нейните рамки преобладават хорохане рома над дасикане рома, но делът на тези с преферирано турско самосъзнание, който обикновено се преувеличава, едва ли надхвърля 1/3 от тях. Що се отнася до останалите общности, може да се смята, че рударите имат лек превес над кардарашите, като по точно вътрешното съпоставяне е много трудно осъществимо.” Авторите поясняват, че тези преценки са съвсем приблизителни, но все пак те дават известна представа за вътрешното разпределение на ромските групи в рамките на общността им в съвременна България.

Освен изброените големи погразделения на ромския етнос в България има и други по-малобройни групи роми, които се заселват по територията на страната при всяко отваряне на границата по време на войните и след тях. Такива са например дошлите по всяка вероятност след гражданската война в Гърция група на гръцко-турски цигани или дошлите по различно време румънски цигани (т.нар. власи, или лахоре) (Марушиакова, 1992 в).

Френският циганолог Liegeois (1994) предлага четири възможни